

ערב ראש השנה תשפ"ו: בעיני מדינות האזור, ישראל נחושה, מאמינה ובעיקר בלתי צפויה

written by מאיר בן שבת | 18.09.2025

נשיא איראן מסעוד פזשכיאן הלן לקראת פסגת החירום של מנהיגי מדינות ערב והאסלאם בקטאר, בעקבות התקיפה הישראלית בדוחא, כי "המשטר הציוני" תקף את רוב מדינות האסלאם ² מלבנון וסוריה, ועד קטאר, איראן, תימן ועיראק ² ומבצע "אסון הומניטרי ורצח עם" ברצועת עזה. בנאום שנשא בכינוס הדגיש פזשכיאן שאין להסתפק במילים ובגינויים נגד ישראל, והזהיר כי לאחר התקיפה בדוחא שום מדינה ערבית או מוסלמית אינה מוגנת מפני תוקפנותה.

הופעתו של פזשכיאן הייתה ללא ספק אחד משיאיו של מפגן הצביעות הערבי-מוסלמי בדוחא. לפני שלושה חודשים בדיוק הייתה זו איראן ששיגרה טילים לעבר הבסיס האמריקני אל-עודייד בקטאר. בנסיכות השכנה איימו אז: "אנחנו רואים בתקיפה האיראנית הפרה בוטה של הריבונות והמרחב האווירי של קטאר ושל החוק הבינלאומי. קטאר שומרת לעצמה את הזכות להגיב ישירות בצורה המתאימה לאופי ולהיקף התקיפה הזו". האיראנים לא כל כך התרשמו אז מהמילים הללו. הם שידרו חזרה לשגרה, למשחק הכפול שכל אחת מהמדינות מנהלת עם רעותה ועם שאר השחקנים במגרש הבינלאומי.

אפשר להבין את מצוקת אויבינו. היטיב להגדיר אותה מהדי ח'ראטיאן ² מההוגים והחוקרים החשובים באיראן, המקורב למוקדי קבלת ההחלטות במשטר. בדבריו, שהובאו בערוץ הטלגרם "חדשות איראן", הוא הסביר כי התנהגותה של ישראל כיום בלתי ניתנת לחיזוי, באופן שמחייב את ההנהגה בטהרן לגלות זהירות מוגברת, לחשוש מהפתעות, ולקיים בהתמדה בדק בית פנימי כדי להיערך למהלכים לא צפויים מצד ישראל.

דברים ברוח דומה אמר השבוע ע'אזי חמד, מבכירי הלשכה המדינית של חמאס, שניצל מהתקיפה הישראלית, ובהופעה פומבית ראשונה קרא למדינות ערב: "ל'ישראל' אין קווים אדומים. בנימין נתניהו מדבר על שינוי פני המזרח התיכון ² וזה דורש עמידה ערבית מאוחדת".

יציאתה של ישראל מקווי המסגרת של המדיניות שבה נהגה עד 7 באוקטובר ממשיכה לטלטל לא רק את אויביה, אלא גם את כל השחקנים באזור ובמערכת הבינלאומית. אלה נדרשים כעת לכתוב מחדש את הנחות היסוד שלהם בנוגע להתנהגותה, ומתקשים לשרטט את "הקווים האדומים", את הריסונים ואת המגבלות שישראל תטיל על עצמה בפעילותה. ייתכן שהתהייה הזו נמצאת גם ברובד העמוק של השאלה "אז מה האסטרטגיה?", שנשמעת גם במחוזותינו.

אסטרטגיית-העל של ישראל מכוונת להבטיח את קיומה ואת ריבונותה, לבצר את ביטחונה, ולאפשר את שגשוגה כמדינה יהודית ודמוקרטית.

למרות הישגיה של ישראל במלחמה, המאבק על קיומה ימשך גם בעשור השמיני לעצמאותה ובעתיד הנראה לעין. בפני כל הנהגה בישראל יעמוד אתגר תמידי: להגן על המדינה היהודית מפני כוחות אדירים שרוצים למחוק אותה מהמפה.

גם אם אין זו תולדה של תפיסה רשמית או מוצהרת, המדיניות הביטחונית שישראל מיישמת מאז

7 באוקטובר כוללת את העקרונות הבאים:

החלשת ציר ההתנגדות האיראני וסיכול האיום האסטרטגי שטהרן פעלה לפתח באמצעות גרעין, טילים וטבעת חנק של ארגוני פרוקסי.

צריבת תודעתם של אויבינו ושל כל אויב אפשרי במסקנה שמתקפת 7 באוקטובר הייתה טעות של חמאס, שלא יהיה כדאי לחקות אותה בעתיד.

הסרת איומים ומאבק נחוש בהתעצמות אויבינו, במיוחד כזו שהיא אסטרטגית.

יוזמה והסרת רסנים, לרבות עריפת מנהיגים כשיטת פעולה מוצהרת מול כל אויב.

נכונות למלחמה ארוכה ורב-זירתית, תוך הישענות על התמיכה האמריקנית, במקביל להרחבת היכולות העצמאיות. כל זאת, במקביל לסיוע לעורף ושיתופו במאמץ המלחמתי.

חופש פעולה ביטחוני לישראל כתנאי בסיסי לכל הסדר.

רק מתוך עוצמה וביטחון נגיע לנורמליזציה ולשלום, ולא בתמורה לויתורים.

תחבולה ונחישות

במלאת שנה למבצע הביפרים של ישראל נגד חיזבאללה, כדאי לחזור ולהדגיש את המאפיינים שהפכו את המהלך הזה לנקודת המפנה במלחמה הממושכת הרב-זירתית. נכון להעמידם לנגד עינינו במבט אל העתיד, ולא בהתרפקות על העבר.

ראשית, יוזמה התקפית: לאחר שישראל פינתה 60 אלף תושבים מ-43 יישובים בצפון וספגה יותר מעשרת אלפים תקיפות של חיזבאללה, היא נפרדה מהגישה התגובתית שאימצה ביחס לארגון הטרור הלבנוני. היא גם לא הסתפקה במדיניות "המגננה ההתקפית", אלא נכנסה להתקפה חזיתית רחבה באופן יזום.

שנית, הפתעה בסיסית ומצבית שהכניסה את האויב למצב של תדהמה. ישראל גרמה לערעור הנחות היסוד של חיזבאללה, שהיה משוכנע כי נימנע ממלחמה רחבה בצפון כל עוד אנו עסוקים בעזה. התחבולה שנקטה ישראל העצימה את ההפתעה, שנמשכה גם בעקבות מהלכי העריפה והתקיפות הנרחבות והמדויקות שבאו בהמשך.

בנוסף, שיתוק יכולות הפיקוד והשליטה של האויב, כתוצאה משילוב של היקף הנפגעים בפיצוצי הזימוניות ומכשירי הקשר, התערעורות האמון באמצעים הטכניים של ארגון הטרור ותקיפות חיל האוויר.

מאפיין נוסף הוא שליטה באיום הקרקעי מדרום לבנון עד להסרתו בתמרון היבשתי, ובינתיים שיתוק יכולות האש של האויב. לפי אחת ההערכות, בתוך שני ימי לחימה הצליח חיל האוויר לנטרל קרוב למחצית מיכולות האש של חיזבאללה.

המרכיב האחרון הוא חיסולה של צמרת חיזבאללה, ובראשה חסן נסראללה ^[2] המנהיג והסמל. יחד עמו גם הופרכה ונגנזה תיאוריית "רשת קורי העכביש", שבעזרתה תיאר את ישראל "החלשה והמפונקת".

מעל כל אלה היו הנחישות להביא לשינוי יסודי של המציאות, ההבנה כי לאחר 7 באוקטובר ישראל לא יכולה להסתפק בפחות מניצחון מובהק, והאמונה שביכולתנו להשיג ניצחון כזה.

התייצבות מלוכדת בשביל הלוחמים

כפי שנכתב מעל דפי העיתון הזה לא אחת, המכה שחמאס ספג מידי ישראל קשה, אך בשום אופן לא אנושה. האויב בעזה הכין את עצמו היטב לקראת השלב הנוכחי של הלחימה. הסכנות הרובצות לפתחם של חיילינו רבות, והמורכבות והאתגרים המבצעיים גבוהים. התהיות בעניין אי הפעלתו של מצור מלא טרם הכנסת הכוחות ולאחר השלמת פינוי האוכלוסייה, לרבות סגירת צינור המים ועצירת משאיות האספקה לחמאס, כמו גם שאלות רבות אחרות, בהחלט במקומן. ניתוחים מלומדים, הערות, הצעות והמלצות מצד מי שאינם בקו החזית יש למכביר. נדמה כי בשביל הכוחות הפועלים בשטח ומפקדיהם, מה שנדרש עתה לא פחות ואולי אפילו יותר מכל אלה הוא התייצבות מלוכדת מאחוריהם.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 19.09.2025.